

„Българският език“
Иван Вазов

1. Посочи кое от твърденията за лирическия герой НЕ е вярно. (1 т.)

- А) Той е пламенен родолюбец.
- Б) Той заявява активна гражданска позиция.
- В) Той е победител в прекия спор с клеветниците на родния език.
- Г) Той защитава българския език от гледната точка на поет.

2. Кой от цитатите посочва хулителите на българския език? (1 т.)

- А) „...моите деди...“
- Б) „...бъдещото бодро поколение...“
- В) „...геният ти слеп...“
- Г) „...и чуждите, и нашите във хор...“

Прочети откъса от творбата и отговори на въпросите от 3. до 5. включително.

*Език прекрасен, кой те не руга
и кой те пощади от хули гадки?
Вслушал ли се е някой досега
в мелодъята на твоите звуци
сладки?*

*Разбра ли някой колко хубост, мощ
се крий в речта ти гъвкава,
звънлива –
от руйни тонове какъв разкош,
какъв размах и изразитост жива?*

3. Открий в откъса и запиши израз, в който има дума, употребе-

на с преносно значение. Подчертай думата в израза. (1 т.)

4. Напиши по един синоним на думите *гадки* и *размах*, употребени в откъса от творбата. (2 т.)

5. Отбележи НЕВЯРНОТО твърдение. (1 т.)

- А) В откъса се споменава историческата значимост на българския език.
- Б) Откъсът представя мнението, че има хора, които не познават добре езика ни.
- В) Изказът в откъса е от името на лирическия говорител.
- Г) Повечето художествени определения в откъса са след определяемите и така се поставя смислов акцент.

6. Отбележи НЕВЯРНОТО твърдение. (2 т.)

- А) В творбата се противопоставят вечните ценности и преходните мнения.
- Б) В одата Иван Вазов пряко се обръща към българския език.
- В) Стихотворението аргументирано оборва становището на хулителите.
- Г) Произведението съдържа възхвала на родния език като средство за създаване на поезия.

7. Кое чувство НЕ е характерно за лирическия говорител в одата? (1 т.)

- А) душевна болка, че родното слово не е правилно оценено

- Б) гняв срещу хулителите на българския език
В) преклонение пред качествата на родната реч
Г) съмнение, че като поет успява да използва добре езика

8. Свържи цитата от одата със съответстващото му тълкувание на художествения смисъл. Срещу буквата запиши съответната цифра. (4 т.)

- А) „...и с удара на твоята красота аз хулниците твои ще накажа.“
Б) „...от руйни тонове какъв разкош, какъв размах и изразитост жива?“
В) „Разбра ли някой колко хубост, мощ се крий в речта ти гъвкава, звънлива...“
Г) „Не си можал да въплътиш във теб създаванията на творческата мисъл!“

1. *Лирическият говорител изразява възхищението си от богатството и красотата на родната реч.*
2. *Българският език е прекрасен, но не е достатъчно познат.*
3. *Лирическият говорител дава своята поетическа клетва, че ще опровергае с делата си обвиненията на хулителите.*
4. *Недоброжелателите твърдят, че българският език е груб и на него не може да се създават стойностни литературни творби.*

9. Свържи правилно опозиционните двойки. Срещу буквата запиши съответната цифра. (3 т.)

- А) песен Б) хули гадки В) кал

1. *звущи сладки*
2. *чистий бляск*
3. *брътвеж*

10. Посочи две ценности, които творбата утвърждава. (2 т.)

11. Кое продължение на изречението НЕ Е ВЯРНО? (1 т.)

Обетът на поета в одата „Българският език“ е мотивиран от...

- А) дълга му на българин.
Б) гнева му срещу клеветниците.
В) желанието му да обогати езика.
Г) гордостта му от качествата на родното слово.

12. Запиши с две-три изречения какво внушават думите. (6 т.)

*...Език свещен на моите деди,
език на мъки, стонове вековни,
език на тая, дете ни роди...“*

Примерни посоки за размисъл по 12. въпрос:

чии са думите – на лирическия герой, съвпадащ с лирическия говорител;

какво е мястото им в текста – това е самото начало на творбата, в което езикът се представя като национална светиня; стиховете може да се приемат като отправна точка в защитата на родното слово от злонамерените хули;

тълкуване – стиховете дават представа за преклонението пред езика; българският език е свещен, защото е наследен от предците („на моите деди“) и свидетелства

за връзката с корените ни; съхранил е народа ни през столетия на изпитания („език на мъки, стонове вековни“); това е езикът на майката, с която връзката е най-силна, съкровена и здрава („език на тая, дете ни роди“);

езикови средства – повторението на началната дума „език“ в трите стиха поставя акцент върху

изключителната ценност на родното слово, което трябва да бъде почитано и пазено, защото е свято; чрез размяната на местата на определението и определяемото в израза „stonove vekovni“ вниманието се привлича върху продължителността на робството, по време на което езикът е най-важният фактор за съхранението на народа ни.

„Българският език“
Иван Вазов

Лист за отговори и самооценка,
тест № 12

1.

А	Б	В	Г
А	Б	В	Г

3. _____

4. _____

12. _____

5.

А	Б	В	Г
А	Б	В	Г
А	Б	В	Г

8. _____

9. _____

10. _____

11.

А	Б	В	Г
---	---	---	---

Получени точки:

Самооценка:

„Българският език“, Иван Вазов

1. **В**
2. **Г**
3. *Например:*
„кой те пощади от хули гадки“;
„твоите звуци сладки“;
„моц се крий в речта ти гъвкава, звънлива“;
„изразитост жива“
4. гадки – отвратителни, подли, долни;
размах – сила, широта, обхват
5. **А**
6. **Б**
7. **Г**
8. **А 3 Б 1 В 2 Г 4**
9. **А 3 Б 1 В 2**
10. *Например:*
българският език като национална светиня; всеотдайност при изпълнението на дълга, родолюбие, заемане на активна гражданска позиция.
11. **В**
12. *свободен отговор*